

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

1. august 2012

Vår ref. 321717/v1

Deres ref.201201634ES LLE/AHI/mk

Høringsuttalelse – EU-kommisjonens forslag til nye personvernregler

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon – er Norges største arbeidstakerorganisasjon for ingeniører og teknologer, med om lag 70 000 medlemmer fordelt på alle deler av arbeidsmarkedet. Vi viser til høringsbrev av 19. april 2012 om modernisering av EUs personvernregler, og EU-kommisjonens forslag til en generell forordning om behandling og overføring av personopplysninger.

I dette høringsinnspillet fokuserer NITO på om EU-kommisjonens forslag vil forenkle eller gjøre det vanskeligere å behandle opplysninger om våre medlemmer til de formål som omfattes av en fagforenings interesseområder. Vi fokuserer også på behandling av personopplysninger i arbeidslivet på generell basis. Vi kommenterer ikke forslaget bestemmelse som har til hensikt å øke tilliten ved handel på Internett. Det samme gjelder bestemmelsene som har til hensikt å styrke barns personvern, og bestemmelsene om tettere samarbeid mellom tilsynene i EU.

På generell basis stiller NITO seg positive til at fysiske personers kontroll over egne personopplysninger styrkes. Kontroll med egne personopplysninger er viktig både i og utenfor arbeidslivet. Både skjerpet krav til samtykke og informasjon og sletting er viktige elementer i det å ha kontroll med egne opplysninger.

Samtykke

NITO mener det er det positivt at kravene til samtykke innstrammes, slik at det i informasjonen til den enkelte fremkommer mer eksplisitt hva som er formålet med behandlingen. Sett i sammenheng med at informasjonen som skal gis skal gjøres tydeligere, vil dette presumptivt styrke den enkeltes kontroll med egne opplysninger.

Etter at EU-direktivet om personvern ble innført i 2000, er fagforeningstilhørighet definert som sensitive personopplysninger. NITO må dermed ha samtykke til de fleste behandlinger av personopplysninger vi utfører. I enkelte tilfeller har imidlertid samtykkekravet i loven er blitt fortolket lempeligere. Dette har blitt gjort for å gjennomføre en behandling til et formål som ikke anses som personvernkrænkende, med tanke på at fagforeningstilhørighet i Norge tradisjonelt sett ikke har vært definert som sensitive personopplysninger. Lempeligere praktisering av samtykke kan være at man gjennomfører en behandling, og gir de registrerte mulighet til å reservere seg.

NITO ser for seg at strammere krav til samtykke vil gjøre det vanskeligere å behandle personopplysninger om våre medlemmer. Vi oppfordrer derfor til at det utarbeides bestemmelser, om ikke fra EU så i nasjonal lovgivning, som kan lette behandlingen av opplysninger om fagforeningstilhørighet.

NITO er svært positive til at det fremkommer i bestemmelsen om samtykke at dette behandlingsgrunnlaget ikke er egnet der det er ubalanse mellom partene. Dette vil det eksempelvis være tilfelle i arbeidslivet, der den det skal behandles opplysninger om er avhengig av den behandlingsansvarlige. At samtykke ikke er egnet der det er ubalanse mellom partene har vært uttalt og praktisert, men at det tydeliggjøres vil etter NITOs syn styrke personvernet.

Informasjon

I forslaget til forordning foreslår EU-kommisjonen en tydeliggjøring av informasjonen som skal gis vedrørende behandlingen av personopplysningene. Informasjonen skal være lett tilgjengelig og lett å forstå, ved at det brukes et enkelt og klart språk.

NITO mener det er viktig informasjonen som gis er enkel å tilegne seg, slik at det er tydelig hva personopplysningene man oppgir brukes til. Informasjonen må også si noe om hva konsekvensen av å ikke samtykke innebærer. For eksempel vil det å ikke gi samtykke til at NITOs samarbeidspartnere skal få utlevert opplysninger om hvem som er medlemmer kunne innebære at et medlem går glipp av medlemsfordeler. I arbeidslivet generelt vil slik informasjon skjerpe kravet til den enkelte arbeidsgiver, og sørge for at de ansatte sitter med god og forhåpentligvis tilstrekkelig kunnskap om hva som skjer med personopplysningene deres. Det vil styrke personvernet i arbeidsforholdet.

Samtidig ser NITO også utfordringer med at informasjonen skal tydeliggjøres. Særlig tatt i betraktning av at EU-kommisjonen foreslår at informasjonen skal utvides til å si noe om forventet lagringstid av personopplysningene, retten til å be om å bli glemt m.v. Både retten til å få vite forventet lagringstid og retten til å bli glemt er gode elementer i å styrke personvernet, og NITO støtter i utgangspunktet at slik informasjon bør gis. Samtidig stiller vi spørsmål ved om det kan bli for mye tekst som skal leses i gjennom. Erfaring tilsier at dersom omfanget av informasjonen øker, øker også sannsynligheten for at brukeren ikke leser igjennom teksten. Konsekvensen kan bli svekket personvern, og ikke styrket, som var hensikten med de foreslåtte nye reglene. Det er mulig at bestemmelsen om at kommisjonen kan utarbeide standarder for informasjon som skal gis vil være et godt tiltak for å hindre at informasjonen blir for stor i omfang. I så fall bør dette være på plass når forordningen trer i kraft.

Retten til å bli glemt

I forslaget til forordning innfører EU-kommisjonen begrepet "right to be forgotten". NITO oppfatter dette som en styrking av slettebestemmelsene i gjeldende regelverk. Kunnskap er makt, og ved å redusere kunnskapen om den registrerte vil forholdet mellom den som behandler opplysninger og den registrerte forhåpentligvis bli mer balansert.

Det er utarbeidet forslag til unntak fra retten til å bli glemt. Det kan imidlertid være vanskelig å overskue konsekvensene av disse, både mht om de er tilstrekkelige for å ta vare på informasjon som er nødvendig i gitte situasjoner, og på den andre siden om de er for vide. Det er viktig å klargjøre konsekvensene av forslagene på dette området.

Personvern fremmende teknologi

EU-kommisjonen foreslår bestemmelser om at det i tillegg til rutiner for god informasjonssikkerhet og for behandling av personopplysninger, skal innføres tilstrekkelige tekniske og organisatoriske tiltak som sikrer at personvernet ivaretas i samsvar med personvernreglene. NITO ser på dette som personvern fremmende teknologi. Når det tas i bruk datasystemer eller ny teknologi/ teknologi på nye måter som genererer personopplysninger, må systemene være utformet slik at prinsippene for godt personvern etterleveres. NITO jobber bl.a. med velferdsteknologi, og ser ikke minst i denne sammenheng positivt på personvern fremmende teknologi. Etter NITOs syn bør det være lettere å legge til rette for godt personvern på tegnebrettet enn når systemet og teknologien er ferdig utviklet.

Generelt om personvern i arbeidslivet

NITO er positive til at forslaget i artikkel 82 legger opp til at de generelle reglene for behandling av personopplysninger kan tilpasses arbeidsforhold med mer spesielle regler. Hva det kan gis nærmere regler om er gitt i artikkelen, og spørsmålet er om dette er tilstrekkelig for å gjøre behandling av personopplysninger i arbeidslivet lettere tilgjengelig og forståelig for både arbeidstaker og arbeidsgiver. NITO mener at en del spesielle forhold kan løses på denne måten, men dette forutsetter at partene i arbeidslivet får delta i utforming av et slikt spesialregelverk. Skal det utarbeides et slikt regelverk anbefaler NITO at det tas høyde for en bred gjennomgang av behandling av personopplysninger i arbeidslivet.

Innsyn i lønnsopplysninger

I fortalen punkt 18 uttales det at prinsippet om tilgang til offentlige dokumenter skal tas hensyn til i forbindelse med personvernreglene. Dette er ivarettatt i dagens personopplysningslov, ved at § 6 sier at innsynsrett etter annen lovgivning ikke skal begrenses av reglene i personopplysningsloven.

Tillitsvalgte har, i forbindelse med lokale lønnsforhandlinger, et saklig begrunnet behov for informasjon om egne medlemmers og andre ansattes lønn. Dette for å sikre at prinsipper og elementer man er kommet til enighet om i forhandlingene er brukt slikt det var enighet om. Innsyn i slike opplysninger er like viktige for tillitsvalgte i privat som i offentlig sektor. Utfordringen er at mens tillitsvalgte i det offentlige får innsyn i denne informasjonen - om egne medlemmer og andre ansatte - med hjemmel i offentlighetsloven, må ofte tillitsvalgte i privat sektor nøye seg med opplysninger kun om egne medlemmer. Årsaken til dette er at i privat sektor er det opp til arbeidsgiver å avgjøre om det er grunnlag for å utlevere lønnsopplysninger.

Denne situasjonen skaper et skille mellom offentlig og privat sektor som NITO ikke ser noe grunnlag for. NITO ser ingen grunn til at personopplysningsloven ikke kan ha en bestemmelse som åpner for slikt innsyn i privat sektor. Dette vil være særlig viktig for virksomheter som ikke er bundet av noen tariffavtale. Vi viser i denne sammenhengen til det som er uttalt i forarbeidene til personopplysningsloven, om at fagforeningstilhørighet tradisjonelt sett ikke har vært definert som sensitive opplysninger i Norge. NITO oppfatter departementet slik at det ikke var meningen å gjøre det vanskeligere for tillitsvalgte å ivareta sine medlemmers interesser. Praksis viser imidlertid at det har blitt tilfelle.

Kommentar til fortalens punkt 24

Det er forståelig at ikke all identifikasjon av enkeltpersoner som kan skje ved bruk av Internett gjennom IP-protokoller og/eller cookies nødvendigvis er å anse som personopplysninger. NITO vil anbefale at dette fremkommer tydelig i bestemmelsene, og ikke bare i fortalen.

Kommentar fortalens punkt 70

NITO stiller seg positive til forslaget om å endre eller fjerne meldeplikten for behandling av personopplysninger. Etter det vi kjenner til bidrar ikke meldeplikten til bedre personvern. Det er etter NITOs syn bedre å benytte ressursene til tiltak som kan bidra til at ulike behandlingsansvarlige får bedre oversikt over hva de bruker personopplysninger til, og at de har innarbeidede rutiner for behandling.

Med vennlig hilsen

Marit Stykket
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

Saksbehandler:
Beate Sire Dagslet
advokatfullmektig/rådgiver
Tlf: 22 05 62 62
e-mail: beate.sire.dagslet@nito.no

